

Warszawa, 26-08-2024 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Marcin Wiącek

II.510.947.2024.PZ

Dot. DL-I.402.1.2024

Pan

Adam Bodnar

Minister Sprawiedliwości

ePUAP

Szanowny Panie Ministrze,

w odpowiedzi na prośbę Pana Ministra zawartą w piśmie z dnia 14 sierpnia 2024 r., DL-I.402.1.2024, (data wpływu do Biura Rzecznika Praw Obywatelskich 19 sierpnia 2024 r.) o wyrażenie stanowiska w przedmiocie projektu rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości zmieniającego rozporządzenie w sprawie Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości (A530), uprzejmie przedstawiam uwagę do projektu.

Sygnalizuje na wstępie, że już dwukrotnie występowałem do Ministra Sprawiedliwości (wystąpienie z dnia 5 stycznia 2022 r., II.511.297.2021 oraz wystąpienie z dnia 22 marca 2024 r., II.518.3.2024) wskazując, że treść § 12 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 września 2017 r. w sprawie Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej - Funduszu Sprawiedliwości (t.j. Dz.

U. z 2019 r. poz. 683 z późn. zm.), tj.: *Ogłoszenie o konkursie ofert może zawierać dodatkowo: informację o okresie, w którym zostało popełnione przestępstwo lub wystąpił jego skutek, które mogą być podstawą do udzielenia pomocy z Funduszu Sprawiedliwości* – w istocie wydaje się budzić uzasadnione zastrzeżenia, jeśli odczytać ją przez pryzmat statuowanej art. 32 Konstytucji RP zasady równości.

W obu wystąpieniach wskazana została argumentacja merytoryczna za powyższym stanowiskiem. Wyszczególniono w nich bowiem, że wychodząc z założenia, iż „ogłoszenie o konkursie ofert” nie jest żadnym z wymienionych w art. 87 ust. 1 i 2 Konstytucji RP źródeł powszechnie obowiązującego prawa, wprowadzenie na jego podstawie „niestałego”¹, dyspozytywnego i niczym nie warunkowanego kryterium temporalnego dla rozróżnienia sytuacji podmiotów podobnych może nasuwać wątpliwości.

Cechą relewantną dla udzielenia pomocy zgodnie z celami Funduszu Sprawiedliwości jest niewątpliwie sam fakt bycia ofiarą przestępstwa², a data nabycia takiego statusu, po właściwym uzasadnieniu jej przyjęcia, mogłaby być jedynie stałym i istotnym kryterium różnicującym ujętym w przepisie rangi ustawowej. Samo różnicowanie podmiotów prawa jest dopuszczalne na gruncie zasady równości, jeżeli służy realizacji zasady sprawiedliwości społecznej³.

Przenosząc powyższe na grunt wyrażanych wątpliwości, skonstatować można, że o ile choćby w świetle zdolności finansowych Funduszu Sprawiedliwości przyjęcie kryterium czasowego różnicowania sytuacji podmiotów podobnych jawi się możliwym do uzasadnienia, to przekazanie kompetencji do dokonywania takich rozróżnień bez

---

¹ Każde kolejne ogłoszenie może przewidywać inny okres, w którym zostało popełnione przestępstwo lub wystąpił jego skutek, będący podstawą udzielenia pomocy z FS lub odmowy jej udzielenia.

² Ewentualnie: osobą najbliższą dla ofiary (art. 43 § 8 k.k.w.), lub świadkiem przestępstwa (art. 43 § 2 k.k.w.).

³ Wyrok TK z dnia 6 maja 1998 r., sygn. akt K 37/97.

wyraźnej podstawy ustawowej „autorowi ogłoszenia o konkursie ofert” nie wydaje się spełniać standardów demokratycznego państwa prawnego.

Autor ogłoszenia, a zatem Dysponent Funduszu Sprawiedliwości, nie może zostać uznany za prawodawcę (pomimo w istocie pełnienia tej funkcji przez Ministra Sprawiedliwości), albowiem ogłoszenie nie jest aktem prawa, a jedynie techniczną realizacją przepisu zawartego w akcie prawnym rangi podustawowej oraz wyrazem aktualnej woli autora ogłoszenia.

W dotychczasowej korespondencji z Ministerstwem Sprawiedliwości wskazywałem, że ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny wykonawczy (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 706) nie daje upoważnienia do regulowania w ogłoszeniu tak ważnej kwestii, jaką jest zróżnicowanie sytuacji podmiotów podobnych w oparciu o kryterium czasowe.

Wprowadzenie kryterium temporalnego nie jest jednym z elementów określania „trybu przeprowadzania konkursu ofert, kryteriów oceny oferty”, które to, na mocy art. 43 § 19 pkt 3 k.k.w., pozostają w gestii Pana Ministra, jako Dysponenta Funduszu.

W treści wyżej wskazanych wystąpień podkreślone zostało również, że brak jest podstaw do kwestionowania samej dopuszczalności wprowadzenia rozróżnień ze względu na czas, w którym przestępstwo popełniono lub jego skutek nastąpił, niemniej jednak nie powinno to następować na poziomie ogłoszenia o konkursie ofert przygotowanego na podstawie rozporządzenia, którego treść w tym zakresie nie została oparta o upoważnienie ustawowe. Jak się wydaje, zawarcie takiej klauzuli nie jest możliwe w treści rozporządzenia, gdyż delegacja ustawowa nie zakreśla takiego uprawnienia. Tym samym, wprowadzenie temporalnego kryterium różnicującego sytuację podmiotów podobnych powinno mieć miejsce w regulacji rangi ustawowej⁴, albowiem Fundusz Sprawiedliwości jest statuowany ustawą i nakierowany na udzielanie pomocy przez Państwo (i z jego środków), a nadto przyznaje jednostkom

---

⁴ Analogicznie jak ma to miejsce np. w przypadku art. 23 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o państwowej kompensacie przysługującej ofiarom niektórych czynów zabronionych (Dz. U. z 2016 r., poz. 625).

konkretne prawa definiowane przeznaczeniem środków Funduszu Sprawiedliwości (art. 43 § 8 k.k.w.).

Pragnę zauważyć, że dotychczas nie uległ zmianie art. 43 § 19 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny wykonawczy (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 706) stanowiący ustawową podstawę do wydania rozporządzenia. Tymczasem w treści przesłanego do zaopiniowania projektu rozporządzenia brak jest propozycji zmian § 12 ust. 3 pkt 1, co uzasadnia skierowanie do Pana Ministra postulatu wykreślenia rzeczonyj jednostki redakcyjnej tekstu prawnego z rozporządzenia oraz o ustosunkowanie się do wskazanej problematyki.

Z wyrazami szacunku

Marcin Wiącek

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-wydano i podpisano elektronicznie/